

DĖL 2012-10-14 d. REFERENDUMO REZULTATŲ ĮGYVENDINIMO

2012-07-16 nutarimu Nr. XI-2207 LR Seimas nutarė paskelbti konsultacinį (patariamąjį) referendumą ir jam pateikti svarbaus valstybei ir Tautos gyvenimui klausimo sprendimo tekstą: „Pritariu naujos atominės elektrinės statybai Lietuvos Respublikoje“.

Tokiu būdu LR Seimas pripažino, kad šis klausimas yra svarbus Tautai ir kreipėsi į Tautą dėl pritarimo statyti Lietuvos Respublikoje atominę elektrinę. Šis referendumas įvyko 2012-10-14 d. – didele balsų persvara Tauta nepritarė atominės elektrinės statybai Lietuvos Respublikoje. 2012-10-18 sprendimu Nr. SP-297 VRK patvirtino, kad sprendimas statyti atominę elektrinę Lietuvos Respublikoje nepriimtas.

LR referendumo įstatymo 8 str. 2 d. nustatyta: *“Tuo atveju, kai konsultaciniame (patariamajame) referendume dalyvavo daugiau kaip pusė piliečių ir konkretaus sprendimo priėmimui pritarė ne mažiau kaip pusė jame dalyvavusių piliečių, sprendimas yra laikomas priimtu. Klausimas dėl referendumo sprendimo įgyvendinimo ne vėliau kaip per 1 mėnesį nuo jo paskelbimo turi būti svarstomas Seime Seimo statuto nustatyta tvarka.”* Tokiu būdu įstatymas nustato terminus ir tvarką, kaip turi būti įgyvendinamas konsultaciniame (patariamajame) referendume priimtas sprendimas.

Šiuo referendumu Tauta priėmė sprendimą nepritari šiai statybai. LR Referendumo įstatymas ir šis referendumas nustatė dvi pasirinkimo alternatyvas – pritari 2012-07-16 Seimo nutarimu Nr. XI-2207 paskelbtam referendumo klausimui arba nepritari. Tautai nepritarus šiai statybai, sprendimas statyti atominę elektrinę Lietuvos Respublikoje nebuvo priimtas.

Neigiamas sprendimas taip pat yra sprendimas, sukeliantis teisinės pasekmes. Tačiau 2013-12-13 Seimo rašte Nr.S-2013-10689, kuriuo Seimas atsakė į 2012-10-29 signataro Zigmo Vaišvilos prašymą „Dėl 2012-10-14 d. referendumo rezultatų įgyvendinimo“, teigiama, kad referendumo sprendimas nepriimtas, kad tokiu atveju nurodytos LR referendumo įstatymo nuostatos dėl šio referendumo sprendimo šiuo atveju netaikytinos.

2012-11-28 Seimo valdybos sprendimu Nr. SV-S-21 sudarė darbo grupę, kuriai pavesta pasiūlyti Seimui, kokių būdu ir kokia forma turėtų būti atsižvelgta į šiame referendume pareikštą piliečių valią. Šios darbo grupės siūlymu LR Seimas 2012-12-18 d. priėmė rezoliuciją, kuria pasiūlė Vyriausybei, įvertinant konsultacinio (patarimojo) referendumo rezultatus, parengti ir pateikti Seimui ekonomiškai optimalią ir vartotojams palankią apsirūpinimo elektros energija strategiją.

Tačiau iki šiol apie tokios strategijos sukūrimą viešai neskelbiama, o Vyriausybė, nepaisydama 2012-10-14 d. referendumo neigiamo sprendimo, be teisinio pagrindo tęsia Visagino AE projektą ir leidžia tam lėšas.

LR Konstitucija nenustato atvejų, kad Tautos referendumo sprendimas nebūtų įgyvendintas. Tik LR referendumo įstatymas skirsto referendumus į privalomuosius, t.y. tuos atvejus, kada pagal LR Konstitucijos reikalavimus privaloma paklausti Tautos valios referendume, ir konsultacinius (patariamuosius), kada referendumas skelbiamas tais atvejais, kai LR Seimas nusprendžia, jog referendumo klausimas yra toks svarbus, kad būtinas Tautos pritarimas referendume. Todėl nėra teisinio pagrindo teigti, kad 2012-10-14 d. referendumo neigiamas sprendimas neturėtų būti nustatyta tvarka ir terminais įgyvendintas.

Signataras Z. Vaišvila dar 2012-10-23 d. kreipėsi į Seimą skubos tvarka įgyvendinti 2012-10-14 d. referendumo sprendimą – priimti pateiktą įstatymo projektą dėl pripažinimo netekusiais galios LR Atominės elektrinės įstatymą ir LR Įstatymą dėl koncesijos suteikimo ir Lietuvos Respublikos esminių turtinių įsipareigojimų prisiėmimo Visagino branduolinės (atominės) elektrinės projekte. Po šio referendumo sprendimo įregistruotas ne vienas Seimo narių projektas dėl šio referendumo sprendimo įgyvendinimo - dešimt įstatymų projektų, kuriais pripažįstami netekę galios LR Atominės elektrinės įstatymas ir su juo susiję 9 įstatymai (jų numeriai XIP 4940-4949). Tačiau Seimas, pažeisdamas LR referendumo įstatymo 8 str. 2 d., iki šiol šios savo pareigos neįvykdė.

Respublikos Prezidentė viešai patvirtino, kad norint tęsti Visagino AE statybą būtinas Tautos referendumas dėl kito sprendimo priėmimo.

Dėl nurodytų priežasčių Seimo prašome skubos tvarka:

1. LR Referendumo įstatymo 8 str. 2 d. nustatyta tvarka įgyvendinti Tautos sprendimą, priimtą 2012-10-14 d. referendume – nepritarti naujos atominės elektrinės statybai Lietuvoje.

2. Įpareigoti Vyriausybę įgyvendinti Seimo 2012-12-18 rezoliuciją dėl ekonomiškai optimalios ir vartotojams palankios apsirūpinimo elektros energija strategijos paruošimo.

Nepriklausomybės Akto signatarai:

Zigmas Vaišvila

Vilius Baldiškis

Eimantas Grakauskas

Seimo nariai:

Linas Balsys

Audrius Nakas